Un obiect tensionat cu neaşteptate aplicaţii

de Bogdan Suceavă

Pentru Adina

Primăvara aceasta am primit întâia confirmare a calculelor mele: răspunsul mi-a venit cu poşta aeriană, un referat ştiinţific de la o Universitate din Japonia. A durat mai bine de un an până ce am calculat primul prototip al unei suprafeţe care era tensionată în fiecare punct, dar nu într-un mod omogen ori simetric, aşa cum este tensionată sfera sau arcul de susţinere al unui apeduct, ci într-un mod care să creeze tensiune între emisferele aparent disjuncte ale obiectului. Marea dificultate era distribuirea aceastei tensiuni într-un mod inteligent echilibrat în jurul unei axe de rotaţie, astfel încât obiectul să se rotească la nesfârşit, cum un canar insomniac pe balansoar în colivie. Primele calcule sugerau că aşa ceva ar fi fost fără îndoială posibil cu un obiect patru-dimensional într-o lume ambient cu şase dimensiuni. Marea dificultate a fost să pot

reproduce această idee din patru dimensiuni în două, aşa încât obiectul final să poată fi reprodus ca o suprafaţă. Minuţiozitatea referentului japonez a fost excepţională: a acoperit sârguincios fiecare detaliu de calcul şi în două locuri mi-a sugerat simplificări ale raţionamentului.

Nu este prima oară când se încearcă aşa ceva. La ieşirea din Târgu Neamţ, cum treci podul peste Ozana cea frumos curgătoare şi limpede ca cristalul, se face drumul către Mânăstirea Doi Frasini. E un loc mai puţin cunoscut şi, din fericire, în afara traseelor turistice. Întemeiată de Petru Rareş în ultimul său an de domnie, mânăstirea a fost înzestrată încă de la începuturi cu o bilbiotecă de sorginte domnească. În veacul al şaisprezecelea câţiva călugări învăţaţi s-au ocupat cu traducerea în moldoveneşte a unor lucrari de patristică, între care şi prima ediţie a *Patericului*. Ani mai târziu, unele pasaje au fost serios puse sub semnul îndoielii de slujitorii bisericii, iar sursa autenticităţii unora dintre ele a fost serios discutată în vremea din urmă, întrucât *Patericul* de la Doi Frasini era pe alocuri diferit de versiunea valahă pregătită la Muntele Athos şi pe care dumneavoastră-l citiţi în ziua de azi, probabil în ediţia pregătită de Episcopia de la Alba Iulia. La pagina 97, putem găsi începutul slovei I, unde primul titlu este *Pentru Avva Colov*. Varianta athonită este:

“Povestit-au unii pentru avva Ioan Colov, că mergând către un bătrân tebeu la Schit, şedea în pustie şi luând avva lui un lemn uscat, l-au răsădit şi i-au zis lui: în fiecare zi adapă acest lemn cu câte un ulcior de apă, până ce va face roadă. Şi era departe de dânşii, încât se ducea de cu seară şi venea dimineaţă. Iar după trei ani, a trăit lemnul şi a făcut roadă şi luând bătrânul rodul lui l-a dus la biserică, zicând fraţilor: luaţi, mâncaţi rodul ascultării !”

În versiunea de la Doi Frasini istoria e completată cu o frază misterioasă care povesteşte că fratele a găsit cum să ude lemnul de la distanţă chiar şi atunci când el era departe. Urmează descrierea obiectului. În principiu este vorba despre o pompă rudimentară, aparent nealimentată de nimic, care picura echivalentul unui ulcior în fiecare interval de douăzeci şi patru de ore. Nu am folosit acea descriere în calculele mele, dar sunt sigur că este vorba despre aceeaşi idee tehnică, dar realizată diferit, ceea ce probabil demonstrează că modelul tehnic despre care discutăm nu este unic şi are multiple reprezentări în realitate. Numai lipsa mea de îndemânare a făcut să-mi ia atât de mult timp până am confecţionat una.

Modelul nu a fost făcut cunoscut pentru că, în epocă, nu s-a ştiut foarte clar de unde provine şi dacă un asemenea obiect rotitor care aduce apa

de la distanţă are binecuvântarea Domnului Dumnezeu. Chestiunea a făcut în 1641 obiectul unei dezbateri la care a participat Varlaam, dar discuţia nu va fi detaliată aici. Oricum, opiniile au fost atât de diferite, încât un veac şi jumătate mai târziu părea să existe încă superstiţioasa convenţie de a se păstra tăcerea asupra pompei perpetue menţionată de *Patericul* de la Doi Frasini.

Imediat după ce institutul ştiinţific japonez de care aminteam mi-a confirmat calculele, am vândut patentul invenţiei companiei *General Electric,* care a fost extrem de interesată de aplicaţia pe care le-o propuneam. Era vorba despre înlocuirea sistemului de propulsie de tip clasic cu un sistem de propulsie bazat pe simetrie axiala dublată de asimetrie de tensiune. Practic, propuneam ca motorul unui automobil să conţină, în locul clasicelor bujii, un gizmo extrem de tensionat fabricat dintr-un oţel înalt aliat care s-ar roti continuu doar pentru că nu poate sta locului, mai precis pentru că tensiunea din corpul oţelului îi imprimă rotaţie. Ideea nu e nouă: despre automobil cu arc s-a tot discutat încă de pe vremea revoluţiei franceze. De data aceasta însă lucrurile sunt extrem de serioase şi abordarea e profund diferită: geometria obiectului imprimă tensiune, iar tensiunea este controlabilă. Aceasta e denumirea oficiala a

proiectului şi a patentului pe care l-am înregistrat: obiect cu tensiune controlabilă.

Primul prototip de automobil nu a depăşit o viteză de douăzeci de mile pe oră. Adevărul e ca mi-a fost teamă să construim un prim prototip cu mai multă tensiune: dacă ar fi luat-o la goană cu pilot cu tot ? Am vrut ca primul experiment să fie sigur, sub întregul meu control.

Cel de al doilea s-a comportat ca o maşină normală, şi curând se va trece la producerea ei în serie. Cine n-ar vrea să-şi cumpere un automobil care nu se încălzeşte, care n-are probleme de aprindere, care nu consumă benzină şi nici ulei ? Preţul maşinii va scădea de aproape zece ori şi costurile ei de întreţinere vor deveni aproape nule.

Câteva zile după primul experiment reuşit cu o maşină la viteză normală am primit un straniu raport CIA, prin amabilitatea direcţiunii companiei *General Electric*, cărora le mulţumesc şi cu această ocazie. Se pare că sistemul de propulsie al rachetelor balistice nord-coreene incorporează o forma de energie bazată pe tensiune controlată. Lipsa de precizie a acestor rachete este atribuită dificultăţii de a distribui în mod optim energia generată de tensiunea geometrică pe obiectul care susţine propulsia. Daţi-mi voie să nu spun mai mult despre acest proiect la care

lucrez acum şi care este considerat de administraţia de la Washington de înaltă confidenţialitate. Partea cu totul specială a invenţiei mele ţine de precizia extraordinară cu care tensiunea se poate controla. Nu cred că nord-coreenii au ajuns până acolo.

Faptul că numele meu nu a ajuns încă la dumneavoastră în asociere cu sistemele de propulsie alternativă nu este de mirare: există o amplă conspiraţie a inginerilor împotriva mea. Întreaga presă din ţară este condusă de o mână de absolvenţi ai *Politehnicii* care ţin sub control *Cotidianul*, *Evenimentul zilei, Ziua, Adevărul*, precum şi diverse sectoare ale radioului şi televiziunii. Îi cunosc personal şi fiecare dintre ei m-au rugat, în repetate rânduri, să le explic sistemul pe care se bazează invenţia mea. Am făcut-o, perfect conştient că visul secret al fiecăruia dintre ei era acela de a-şi construi singuri, gratis şi fără să plătească nimănui nimic, un motor de automobil cu propulsie prin tensiune controlată. Nici unul dintre ei nu au înţeles despre ce este vorba şi mi-i imaginez în afara orelor de servici încercând în diverse garaje din Bucureşti să sucească obiecte de tablă pe care apoi să le comprime, măsurând cu aparate primitive câtă tensiune conţin. Îi previn şi pe această cale că experimente de acest tip sunt îngrozitor de periculoase:

arcuri calculate rău s-au văzut de când lumea, cel mai celebru fiind cel care a luat viaţa lui Ptolemeu al XIII-lea, fratele reginei Cleopatra (un alt personaj coleric care experimenta cu realitatea). Pentru că nu înţeleg, colegii mei ingineri-jurnalişti nu publică nici un fel de ştire despre invenţia mea, preferând să treacă sub tăcere în aşteptarea zilei când ei vor pricepe.

Unul dintre acest obiecte a fost expus anul trecut la Teatrul Naţional din Bucureşti. Cătinel se învârtea pe un ax în mijlocul sălii de la etajul III, sub privirile incredule ale unui public care a fost minţit de atâtea ori în ultimii ani încât nu mai credea în absolut nimic, nici măcar în ceea ce vedea de la doi paşi distanţă. Singurul care a ştiut ce să facă sărmanului obiect rotitor din metal înalt aliat a fost poetul Paul Daian, care a suflat în el, exploatând facilităţile de trompetă sferică ale obiectului expus. Sunetul a preluat forma zidurilor şi s-a extins Bucureştiului ireal, aşa încât preţ de câteva minute un fel de jazz năuc a putut fi auzit de către toată lumea. Am fost întrebat de un jurnalist de la *Associated Press* dacă ştiam despre virtuţile muzicale ale obiectelor cu tensiune controlată. Firește că ştiam (rezultă din calcule), dar nu m-a interesat niciodată să dezvolt diverse aplicaţii. Nu sunt o persoana muzicală, eu sunt un inventator. Un

prieten mi-a transmis recent prin e-mail ca Winston Marsalis exersează chiar acum un concert cu o trompetă rotitoare, compoziţie pe care intenţionează să mi-o dedice în curând pe un CD lansat la *Columbia*. Dacă urmăriţi jazzul actual o veţi asculta, fără îndoială.

Cel mai dificil pentru compania *General Electric* a fost să găsească o forma de a opri un motor cu tensiune controlată odată pus în mişcare. Ideea aceasta a fost încă şi mai strălucitoare decât prima: axul rotitor se scufundă într-o mică baie cu mercur. Principiul ştiinţific aflat la baza acestei invenţii complementare este legat de schimbarea spaţiului ambient al unei imersii. În anumite condiţii, schimbarea coeficientului de frecare al spaţiului ambient este echivalentă cu schimbarea curburii ambiente. Costul de producţie al acestei componente de motor nu depăşeşte costul unui termometru medical.

Am fost întrebat până acum în repetate rânduri ce legătură este între istoriile orientale, ca de exemplu cea menţionată mai înainte şi provenind din *Pateric,* şi acest nou exploatat principiu dinamic. Aş dori să fim practici şi să nu intrăm în speculaţii legate de paternitatea conceptului: nu pretind că acest principiu a fost inventat de mine. El a existat de când lumea şi, după cum am mai spus, ar putea admite reprezentări diverse.

Lumea e plină de tot felul de obiecte perpetuu săltătoare, rotitoare, levitante, oscilatorii. Faptul că atmosfera nu e plină de ele ţine de compoziţia aerului, de puritatea metalelor, de foarte multe lucruri legate de stranietatea inertei noastre planete. Acest principiu dinamic a călătorit sub formă de secret iniţiatic în întregul Orient şi a ajuns în veacul XVI în Moldova, după cum şi la finele veacului XX în atenţia guvernului nord-coreean. Motive cu aură legendară se păstrează în diferite culturi şi nu am menţionat aici decât câteva. Legendă pentru unii, fapt ştiinţific pentru alţii, a venit vremea să luăm act că lumea e mai degrabă înclinată către mişcare sinusoidală perpetuă decât spre repaos sau spre mişcare rectilinie şi uniformă. Un reporter al agenţiei *Reuters* a dorit să îmi cunoască opinia despre vestitele trâmbiţe ale Ierihonului, despre acel val sonor de o devastatoare forţă care a fost capabil să dărâme ziduri de cetate. I-am răspuns că nu, nu cred că e vorba despre acelaşi principiu. În chestiunea zidurilor Ierihonului (şi cred că istoria, aşa cum a ajuns până la noi, e adevărată cuvânt cu cuvânt) e vorba despre un alt principiu dinamic, profund legat de posibilitatea călătoriei prin unde. Daţi-mi voie să nu spun un cuvânt mai mult despre

asta, întrucât e vorba despre un proiect înca nedefinitivat la care lucrez acum şi care interesează enorm Departamentul Apărării.

Phoenix, mai 2001

respiro©2000 All rights reserved.
••• design: SGFXstudio •••